

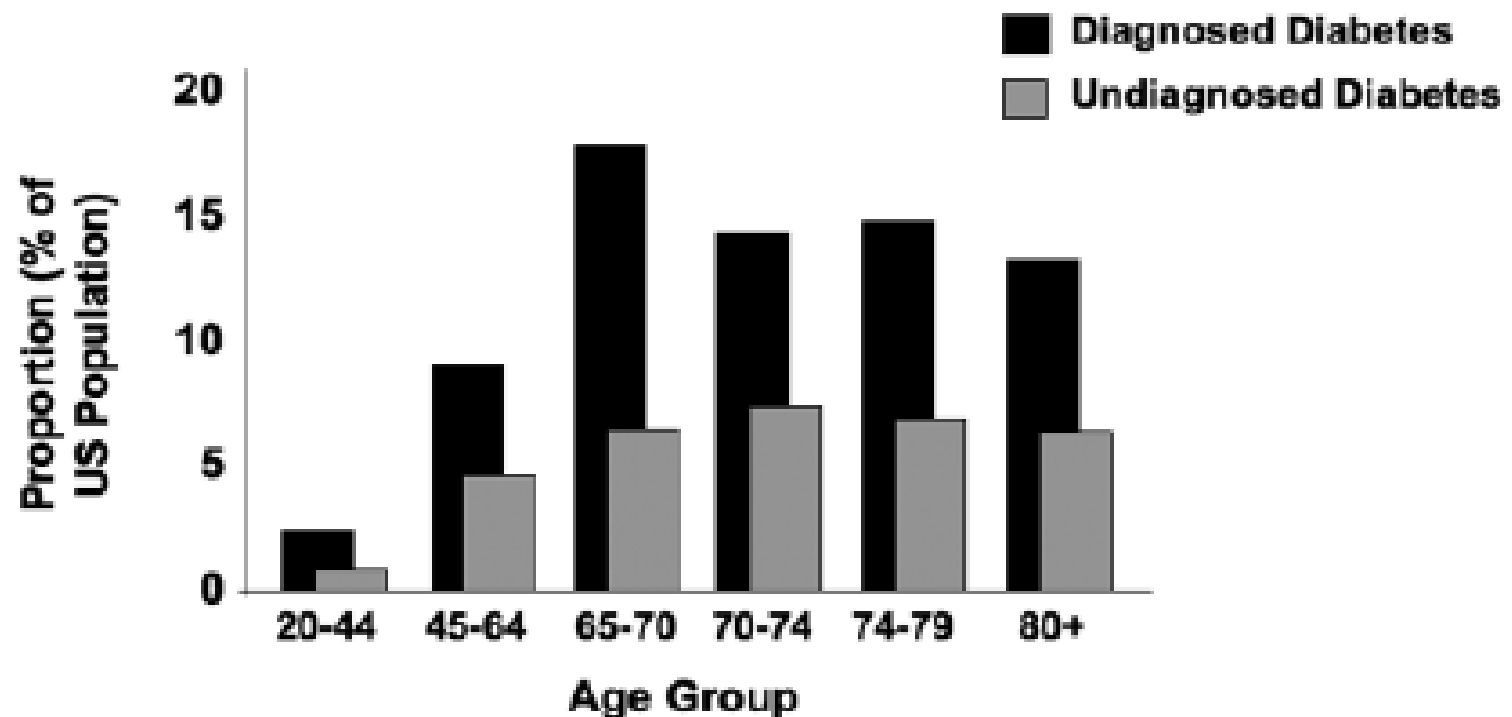
ALGORYTMY DIAGNOSTYKI CUKRZYCY

Maria Górska

Klinika Endokrynologii, Diabetologii i Chorób
Wewnętrznych

Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

CUKRZYCA NIEROZPOZNANA

KRYTERIA ROZPOZNANIA CUKRZYCY

OBJAWY KLINICZNE +
PRZYGODNA GLIKEMIA > 200mg/dl

ROZPOZNAWANIE CUKRZYCY

Przygodna glikemia	95%
Glikemia na czczo	3%
OGTT	<1%
HbA1C	2%

Ealovega MW et al. Diabetes Care, 2004,27:9-12

PRZYPADKOWA GLIKEMIA – CZUŁOŚĆ I SPECYFICZNOŚĆ

TABLE 3. Sensitivity and specificity of achieved in screening for diabetes based on random plasma glucose of various levels (70)

Random plasma glucose (mg/dl)	Sensitivity (%)	Specificity (%)
≥ 110	84	65
≥ 120	76	77
≥ 130	63	87
≥ 140	55	92
≥ 150	50	95
≥ 160	44	96
≥ 170	42	97
≥ 180	39	98

KRYTERIA ROZPOZNANIA CUKRZYCY

GLIKEMIA NA CZCZO > 125 mg/dl
DWUKROTNIE !

GLIKEMIA NA CZCZO - ROZBIEŻNOŚCI

RÓŻNICE W 2 OZNACZENIACH 12-15%

Petersen PH et al.. J Clin Chem Lab Invest 2005,240:51
Ollerton RL et al. Diabetes Care 1999,22:394

KRYTERIA ROZPOZNANIA CUKRZYCY

GLIKEMIA NA CZCZO 100-125 mg/dl
KONIECZNOŚĆ WYKANANIA
TESTU OBCIĄŻENIA GLUKOZĄ

KRYTERIA ROZPOZNANIA CUKRZYCY (WHO 1999)

WARUNKI WYKONANIA TESTU

- ZWYKŁA DIETA
- NA CZCZO, PO 8 GODINNEJ PRZERWIE W JEDZENIU
- OZNACZENIE STEŻENIA GLUKOZY NA CZCZO I 2 GODZINY PO WYPICIU 75 g GLUKOZY
- W TRAKCIE TESTU NIE MOŻNA WYKONYWAĆ WYSIŁKÓW FIZYCZNYCH ANI PRZYJMOWAC POŚLĄKÓW

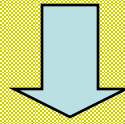
KRYTERIA ROZPOZNANIA CUKRZYCY

- Glikemia na czczo- oznaczona w próbce krwi pobranej o 8-14h od ostatniego posiłku
- $< 100 \text{ mg/dl}$ ($5,6 \text{ mmol/l}$)*
- **$100-125 \text{ mg/dl}$ ($5,6-6,9 \text{ mmol/l}$) ****
- **$\geq 126 \text{ mg/dl}$ ($7,0 \text{ mmol/l}$) *****
- * Prawidłowa glikemia na czczo
- ** **Nieprawidłowa glikemia na czczo (IFG)**
- *** **Cukrzyca**

KRYTERIA ROZPOZNANIA CUKRZYCY (WHO 1999)

- Glikemia w 120 minucie doustnego testu tolerancji glukozy
- $< 140 \text{ mg/dl}$ (7, 8 mmol/l)*
- **140-199 mg/dl (7, 8- 11, 0 mmol/l) ****
- **$\geq 200 \text{ mg/dl}$ (11, 0 mmol/l) *****
- * Prawidłowa
- ** **Upośledzona tolerancja glukozy**
- *** **Cukrzyca**

GLIKEMIA

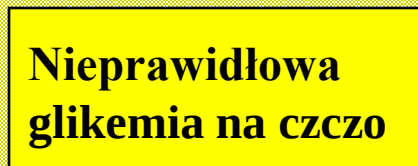

Na czczo

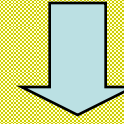
cukrzyca

126 mg%

**Nieprawidłowa
glikemia na czczo**

100 mg%

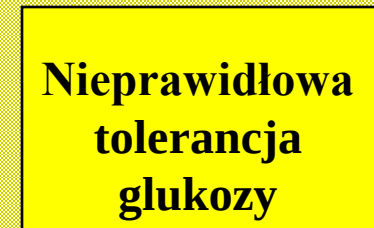

2 godzina OGTT

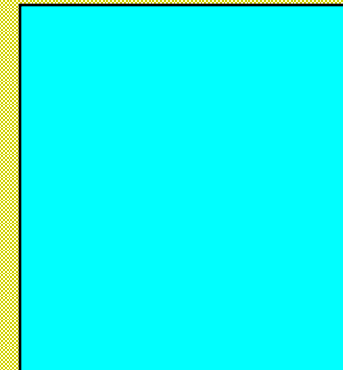
cukrzyca

200 mg%

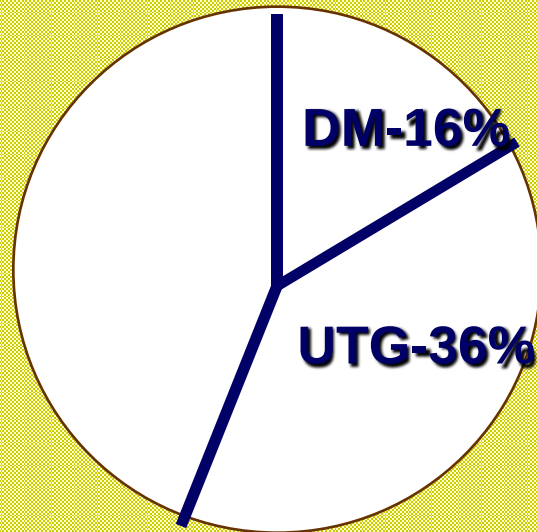

**Nieprawidłowa
tolerancja
glukozy**

140 mg%

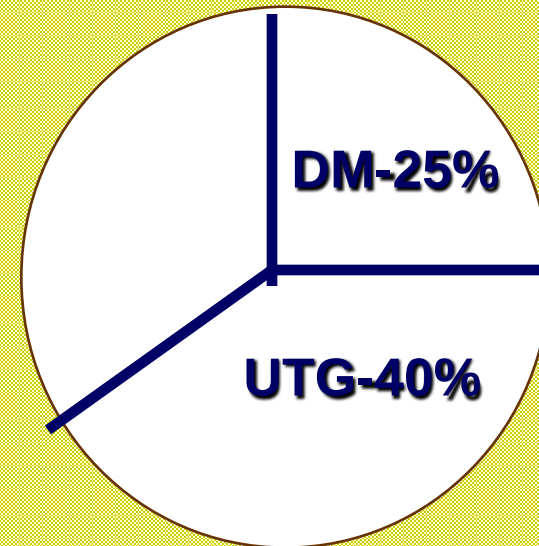

Kowalska I., Prokop J., Bachórzewska-Gajewska H.,
Telejko B., Kinalska I., Kochman W., Musiał W.
Diabetes Care 2001;24:897-901

Angina stabilna; n=363
śr. wiek-52.9

Norhammar A. i wsp. Lancet 2002;359:2140-2144

Zawał m.sercowego; n=181
sr.wiek-63.5

**- w obu badaniach rozpoznanie cukrzycy w 90%
przypadków w oparciu o stężenie glukozy w 120min testu**

Kowalska I., Kinalska I., Telejko B. Lancet 2002;360:1979

ROZPOZNAWANIE CUKRZYCY - TRUDNOŚCI

Glikemia na czczo **106 mg/dl**

2 godziny po posiłku **152mg/dl**

Jakie zaburzenie metabolizmu
węglowodanów można rozpoznać ?

ROZPOZNAWANIE CUKRZYCY - TRUDNOŚCI

TEST DOUSTNEGO OBCIĄŻENIA GLUKOZĄ

0 – 101mg/dl

1 godzina – 203mg/dl

2 godziny – 148mg/dl

Jakie zaburzenie metabolizmu
węglowodanów można rozpoznać ?

ZAŁEŻNOŚĆ WYSTĘPOWANIA POWIKŁAŃ NACZYNIOWYCH OD WARTOŚCI GLIKEMII I HbA1C

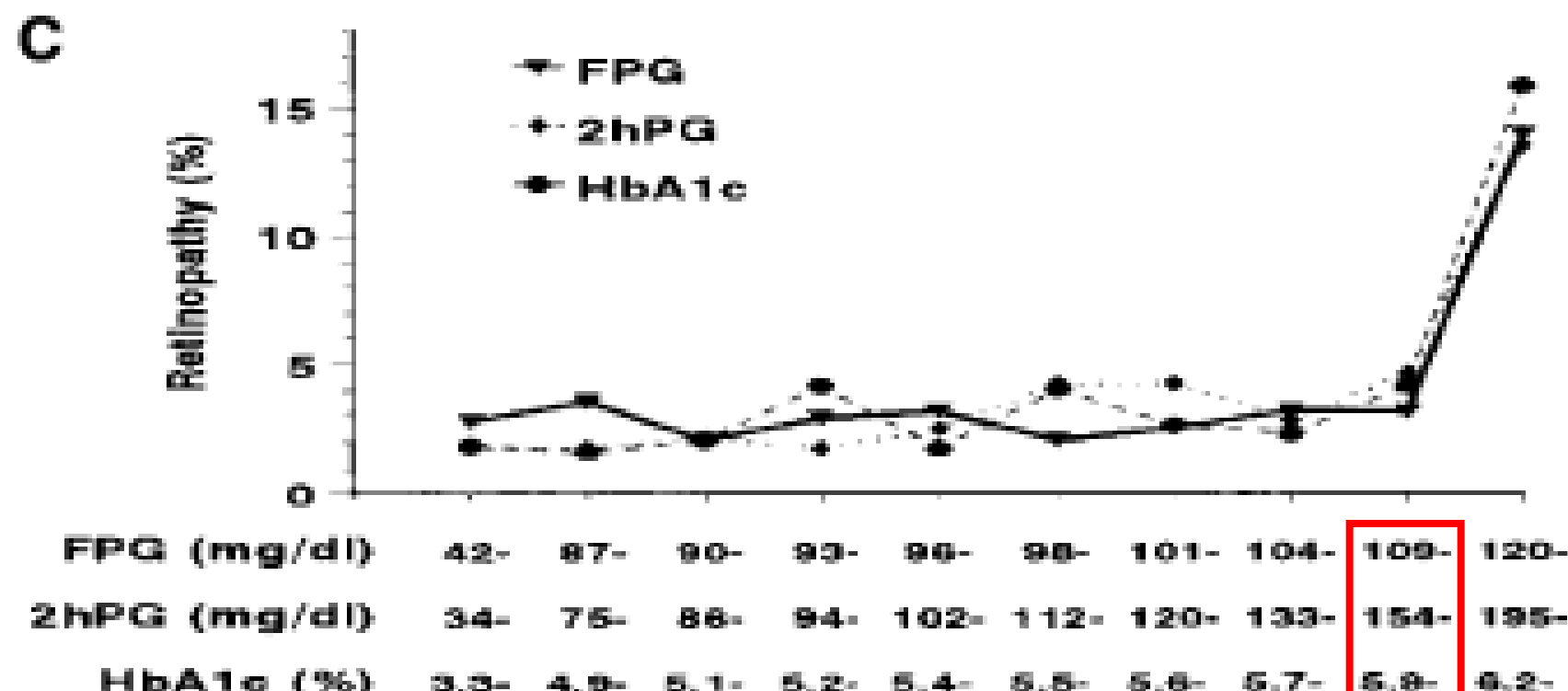

Figure 1—Prevalence of retinopathy by deciles of the distribution of FPG, 2HPG, and A1C in Pima Indians (A), Egyptians (B), and 40- to 74-year-old participants in NHANES III (C). Adapted with permission from ref. 17.

A New Look at Screening and Diagnosing Diabetes Mellitus

J Clin Endocrinol Metab 2008;93:2447

Christopher D. Saudek, William H. Herman, David B. Sacks, Richard M. Bergenstal, David Edelman, and Mayer B. Davidson

TABLE 1. Proposed criteria for screening and diagnosis of diabetes

Screening*	Diagnosis
FPG $\geq$ 100 mg/dl A1c $>$ 6.0% RPG $\geq$ 130 mg/dl If screening result is negative, screen again in 3 yr. If screening result is positive but below the diagnostic threshold, do another test for diagnosis, using a different method. If screening result is above the diagnostic threshold but a second test does not reach the threshold, test again in 1 yr.	FPG $\geq$ 126 mg/dl A1c $\geq$ 6.5%* RPG $\geq$ 200 mg/dl 2-h OGTT $\geq$ 200 mg/dl Diagnosis requires confirmation unless unequivocal symptoms of hyperglycemia are present. Diagnosis based on HbA1c requires confirmation using a glucose-dependent test (FPG or OGTT) or, if first HbA1c is $\geq$ 7.0%, by a second HbA1c $\geq$ 6.5%.* In asymptomatic persons with HbA1c $\geq$ 6.5%, if FPG $\geq$ 126 mg/dl or RPG $\geq$ 200 mg/dl, diagnosis is confirmed.* If screening is positive but less than the diagnostic threshold, two tests are required to reach the diagnostic threshold.*

*, Denotes criteria that are proposed additions to currently accepted criteria.

BADANIA PRZESIEWOWE

GLUKOZA NA CZCZO **> 100mg/dl**

PRZYPADKOWA GLIKEMIA **> 130mg/dl**

HbA1C **> 6%**

Nieenzymatyczna glikacja białek

kowalencyjne przyłączenie glukozy do wolnych grup aminowych

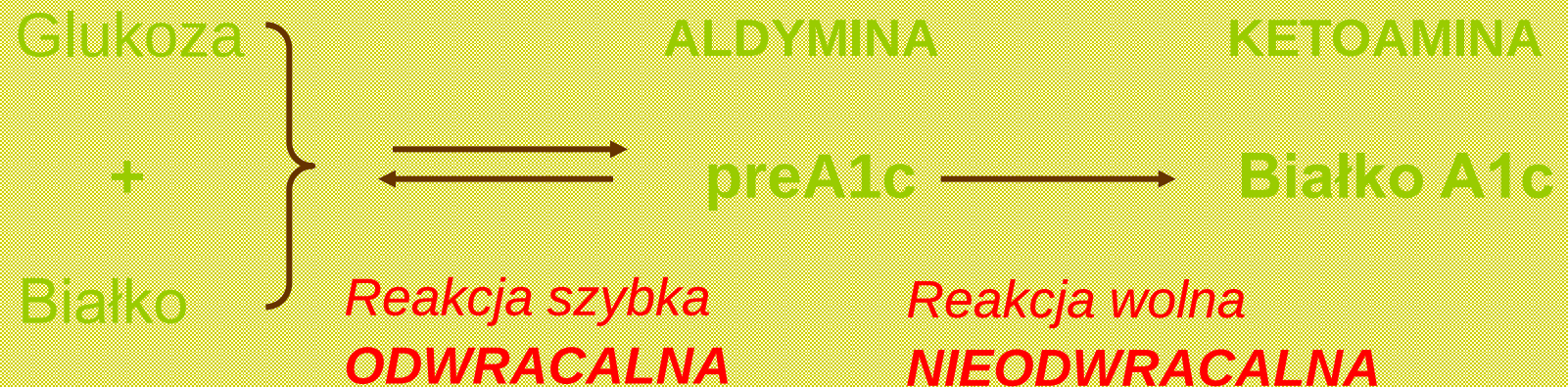
**AGE - advanced glycation end products
zaawansowane produkty glikacji - proces
nieodwracalny - powstałe glikowane białka
oporne na procesy degradacji**

**dotyczy białek błony podstawnej, głównie
kolagenu, białek osocza: albumin,
immunoglobulin, LDL**

GLIKACJA

Nieenzymatyczna reakcja wiązania cukrów
z cząsteczkami: aminokwasów, peptydów i białek

**Mechanizm powstawania
zaawansowanych produktów glikacji
- AGE
Advanced Glycation End Products**

KETOAMINA + KETOAMINA = AGE

AGE - trwała zmiana struktury białka o charakterze nieodwracalnym

HbA_{1c} a glikemia w profilu dobowym

średnia dobowa glikemia (mg/dl)	śr. HbA _{1c} (%)
135	6
170	7
205	8
240	9
275	10
310	11
345	12

ROZPOZNAWANIE CUKRZYCY – HbA1C

- Stan przedcukrzycowy:
glukoza na czczo 100-125mg/dl
2 godziny po obciążeniu glukozą 140-199
HbA1C 6 – 6,5 %
- Cukrzyca
HbA1C > 6,5 %

HbA1c jako test diagnostyczny - zalety

- Metoda bardziej wystandaryzowana niż pomiar glikemii
- Lepszy marker ekspozycji glikemicznej i ryzyka przewlekłych powikłań cukrzycy
- Znacznie mniejsza zmienność biologiczna
- Pacjent nie musi być na czczo
- Stosunkowo mało podatna na stres lub infekcje
- W użyciu jako marker wyrównania metabolicznego

ROZPOZNAWANIE CUKRZYCY – HbA1C

- Jednorazowe pobranie krwi – idealne do badań skriningowych
- Możliwość pobrania o każdej porze dnia
- Możliwość wysłania próbki krwi do badań

ROZPOZNAWANIE CUKRZYCY – HbA1C

- Wyższy koszt
- Standaryzacja metod
- Nieprawidłowości budowy Hb (HbS, HbC, HbF, HbE)
- Niedokrwistości (m.in. hemolityczna)
- Stan po przetoczeniu krwi
- Malaria
- Duże dawki salicylanów, wit. C, Wit E, niedobór żelaza

PODSUMOWANIE

**WCZESNE ROZPOZNANIE
CUKRZYCY JEST WAŻNYM
ELEMENTEM ZAPOBIEGANIA
POWIKŁANIOM NACZYNIOWYM
TEJ CHOROBY**

KORZYSTNY WPŁYW SYSTEMATYCZNEGO WYSIŁKU FIZYCZNEGO U PACJENTÓW Z CUKRZYCĄ TYPU 2 :

- **ZWIĘKSZENIE TKANKOWEJ WRAŻLIWOŚCI NA INSULINĘ**
- **POPRAWA TOLERANCJI GLUKOZY**
- **NORMALIZACJA MASY CIAŁA**
- **OBNIŻENIE RYZYKA ROZWOJU MIAŻDŻYCY**
- **OBNIŻENIE CIŚNIENIA TĘTNICZEGO**
- **WZROST STĘŻENIA HDL - CHOLESTEROLU**
- **NORMALIZACJA STĘŻENIA TRIGLICERYDÓW**
- **OBNIŻENIE RYZYKA CHOROBY NIEDOKRWIENNEJ SERCA**
- **PREWENCJA CUKRZYCY TYPU 2, SZCZEGÓLNICIE U OSÓB Z GRUPY WYSOKIEGO RYZYKA**

Reduction in Weight and Cardiovascular Disease Risk Factors in Individuals With Type 2 Diabetes

One-year results of the Look AHEAD trial

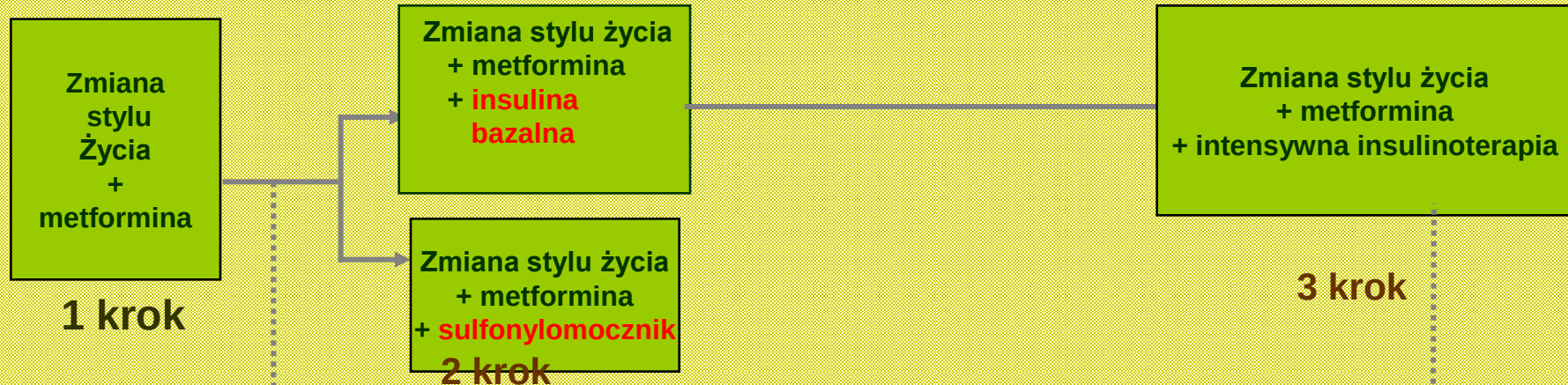
Table 3—Changes in percentage of participants meeting ADA goals for risk factors

Measure	ILI	DSE	P value
A1C (<7%)			
Baseline	46.3 ± 1.0	45.4 ± 1.0	0.50*
Year 1	72.7 ± 0.9	50.8 ± 1.0	<0.001*
Difference	26.4 ± 1.0	5.4 ± 1.0	<0.001†
Blood pressure (<130/80 mmHg) (%)			
Baseline	53.5 ± 1.0	49.9 ± 1.0	0.01*
Year 1	68.6 ± 0.9	57.0 ± 1.0	<0.001*
Change	15.1 ± 1.1	7.0 ± 1.2	<0.001†
LDL cholesterol (<100 mg/dl) (%)			
Baseline	37.1 ± 1.0	36.9 ± 1.0	0.87*
Year 1	43.8 ± 1.0	44.9 ± 1.0	0.45*
Change	6.7 ± 1.0	8.0 ± 1.0	0.34†
All three goals			
Baseline	10.8 ± 0.6	9.5 ± 0.6	0.13*
Year 1	23.6 ± 0.8	16.0 ± 0.7	<0.001*
Change	12.8 ± 0.9	6.5 ± 0.8	<0.001†

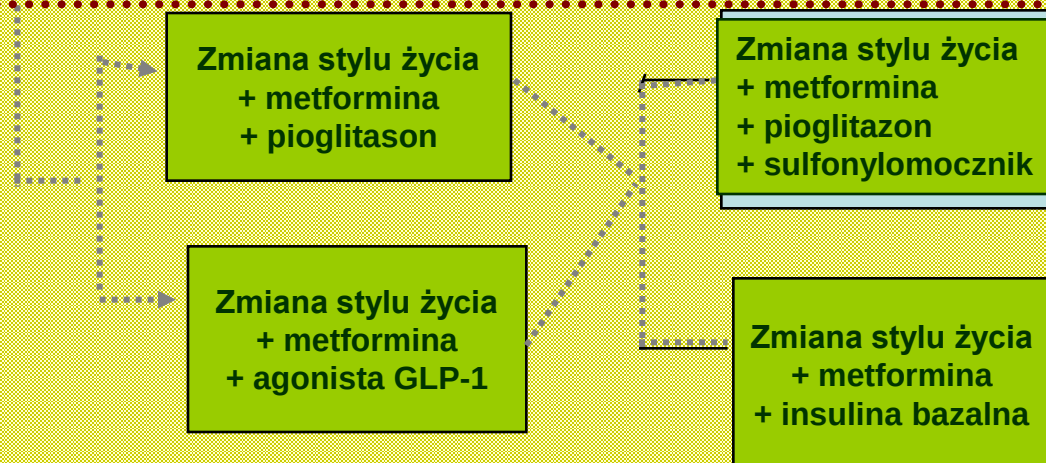
Data are % ± SD. *Logistic regression with adjustment for clinical site. †Mantel-Haenszel test with adjustment for clinical site.

NOWY ALGORYTM LECZENIA CUKRZYCY TYPU 2

Poziom pierwszy – leczenie dobrze udokumentowane

Poziom drugi – leczenie słabiej udokumentowane

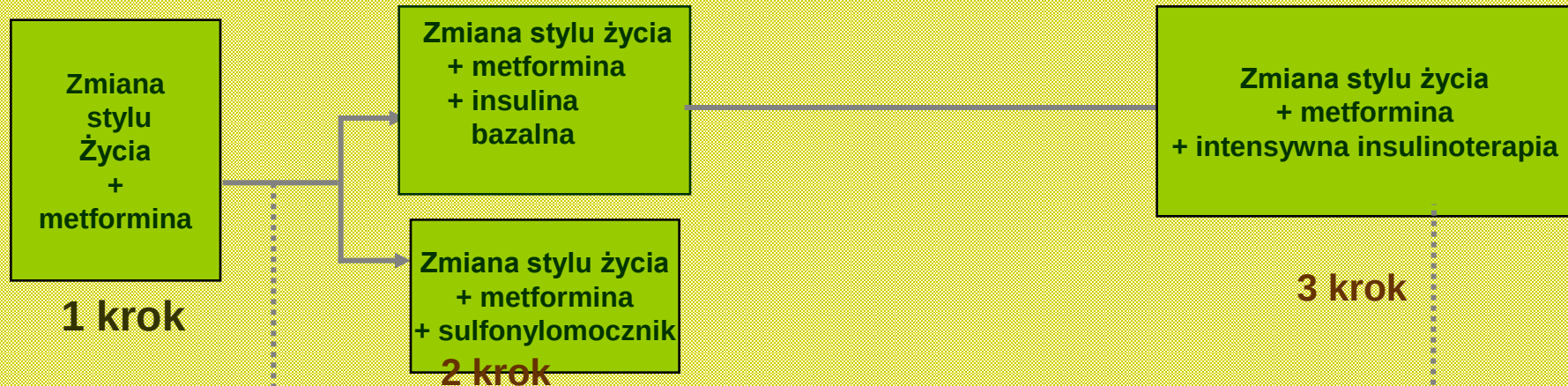

INSULINA CZY SULFONYLOMOCZNIK ?

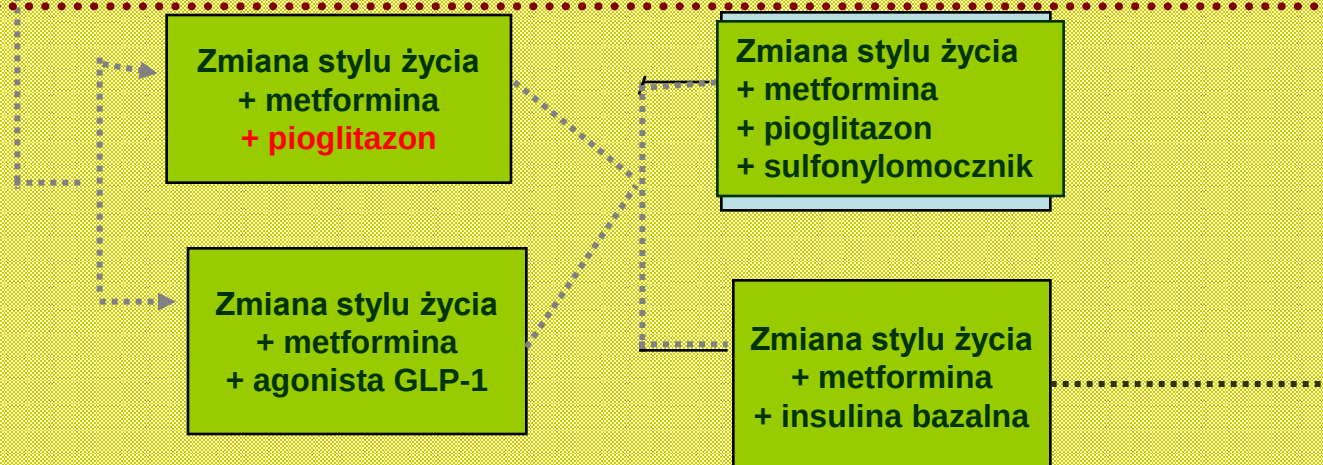
	Insulina	Pochodne sulfonylomocznika
skuteczność	największa	HbA1C 1,5 - 2%
koszt	niski	niski
Przyrost masy ciała	tak	tak
Ryzyko hipoglikemii	tak	tak
Sposób podawania	iniekcje	tabletki

NOWY ALGORYTM LECZENIA CUKRZYCY TYPU 2

Poziom pierwszy – leczenie dobrze udokumentowane

Poziom drugi – leczenie słabiej udokumentowane

WYNIKI BADANIA ADOPT

4360 pacjentów ze świeżo rozpoznaną cukrzycą
Obserwacja 4 lata.

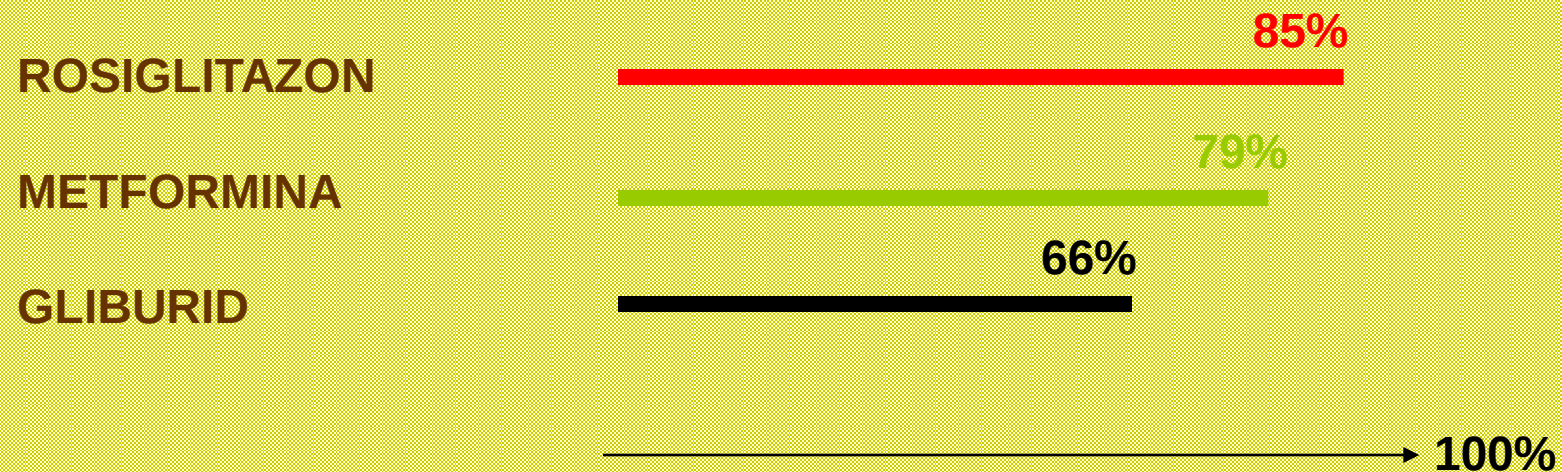
Nieskuteczność monoterapii:

Rosiglitazon – 15%

Metformina – 21%

Gliburid - 34%

WYNIKI BADANIA ADOPT

Effect of rosiglitazone on the risk of myocardial infarction and death from cardiovascular causes

S.E. Nissen, K. Wolski, N Engl J Med, 2007, 356

-- analiza 42 badań z RSG, czas obs. – min. 24 tyg., randomizowane, śr. wiek – 56 lat, śr. HbA1c – 8.2%

Wnioski:

- w grupie RSG - OR (iloraz szans) wystąpienia zawału serca **1.43** (95% CI, p=0.03), śmierci z powodu chorób sercowo-naczyniowych **1.64** (95% CI, p=0.06)

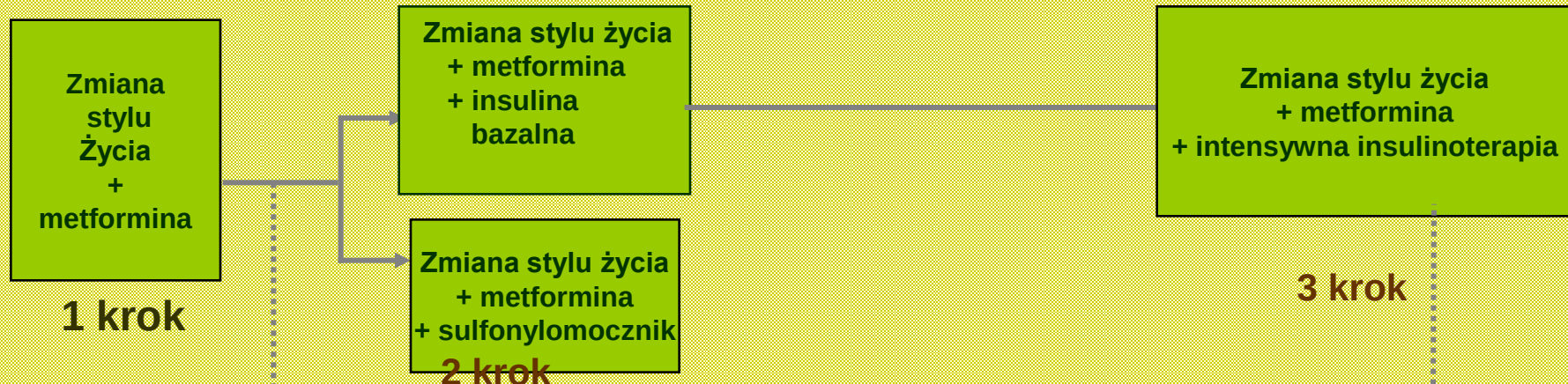
Rozyglitazon			Grupa kontrolna		
N	Zawał	Śmierć z CVD	N	Zawał	Śmierć z CVD
15.560	86	39	12.283	72	22

	Insulino- oporność	wydzielanie insuliny	HbA1_C zmniejszenie
PSM	0/++	++++	1% to 2%
Meglitynidy	0	++	0.9 to 1.9%
Biguanidy	+++	0	1% to 2%
Glitazony	++++	0	0.5% to 1.6%
Inhibitory α- glukozydazy	0	0	0.5% to 1,3%

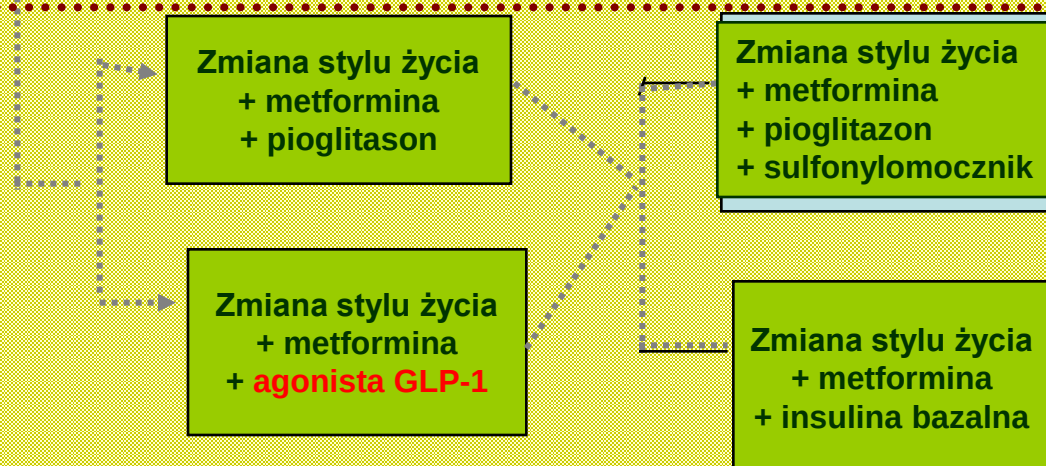
Data from Henry. Endocrinol Metab Clin. 1997;26:553-573 - Gitlin, et al. Ann Intern Med. 1998;129:36-38 - Neuschwander-Tetri, et al. Ann Intern Med. 1998;129:38-41
Medical Management of Type 2 Diabetes. 4th ed. Alexandria, Va: American Diabetes Association; 1998:1-139 - Fonseca, et al. J Clin Endocrinol Metab. 1998;83:3169-3176
Data from Bell & Hadden. Endocrinol Metab Clin. 1997;26:523-537 - De Fronzo, et al. N Engl J Med. 1995;333:541-549 - Bailey & Turner. N Engl J Med. 1996;334:574-579
Medical Management of Type 2 Diabetes. 4th ed. Alexandria, Va: American Diabetes Association; 1998:1-139 - Goldberg, et al. Diabetes Care 21:1897-1903

NOWY ALGORYTM LECZENIA CUKRZYCY TYPU 2

Poziom pierwszy – leczenie dobrze udokumentowane

Poziom drugi – leczenie słabiej udokumentowane

Potencjał terapeutyczny - GLP-1 jest ograniczony przez jego szybką inaktywację

Szybka inaktywacja (DPP-IV),
Krótki okres półtrwania (~1-2 min)

GLP-1 musi być podawany
w sposób ciągły (infuzja)

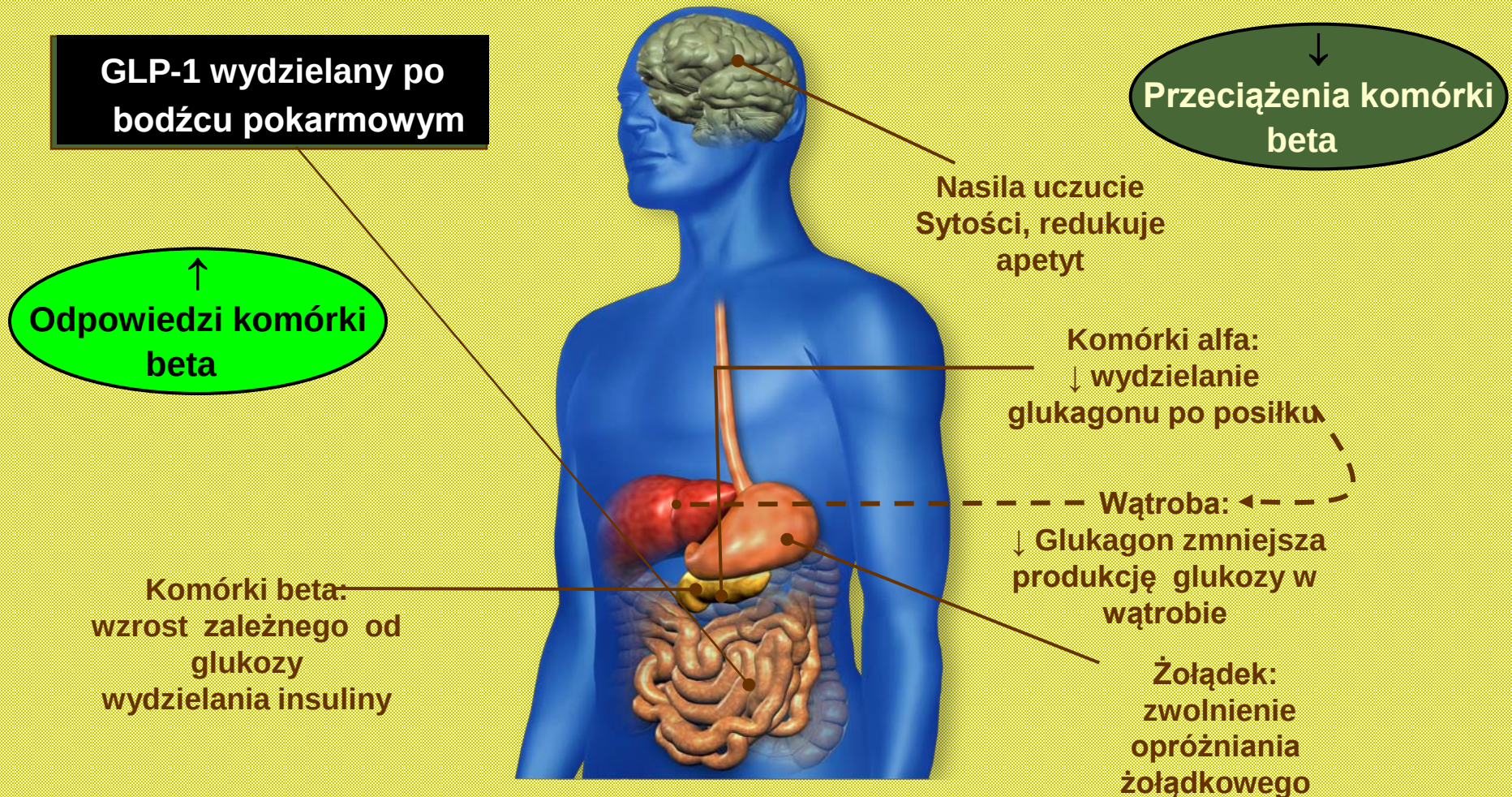
Mały komfort terapeutyczny przy
leczeniu choroby przewlekłej jaką
jest cukrzyca typu 2

Drucker DJ, et al. Diabetes Care. 2003;26:2929-2940.

Wykorzystywanie Potencjału Terapeutycznego GLP-1. Aktualne Strategie

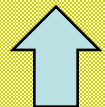
- Produkty naśladujące działanie GLP-1 (inkretynomimetyki)
  - Pochodne GLP-1 odporne na działanie DPP-IV
    - Przykłady: analogi GLP-1, GLP-1 związany z albuminą
  - Nowe peptydy naśladujące niektóre glukoregulujące działania GLP-1
- Produkty wydłużające aktywność endogennego GLP-1
  - Inhibitory DPP-IV

Efekt działania GLP-1- u ludzi

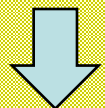

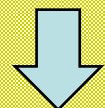
Efekty GLP-1

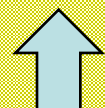
Zależne od glukozy wydzielanie insuliny

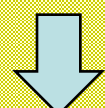
Glukagonu w osoczu

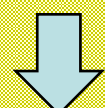
Glikemię

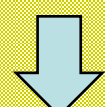
Wrażliwość komórek B i A na glukozę

HbA1c

Opróżnianie żołądkowe

Apetyt i przyjmowanie pokarmów

Dwa podejścia do przedłużenia efektu inkretynowego

Inhibitory DPP

Redukcja HbA1c

Waga: obojętna

Doustne

Dolegliwości gastryczne
-brak

Rzadkie hipoglikemie

Różne cele: GLP-1, GIP

Bez ryzyka przedawkowania

Mimetyki inkretyn

Redukcja HbA1c

Waga: redukcja

Iniekcje

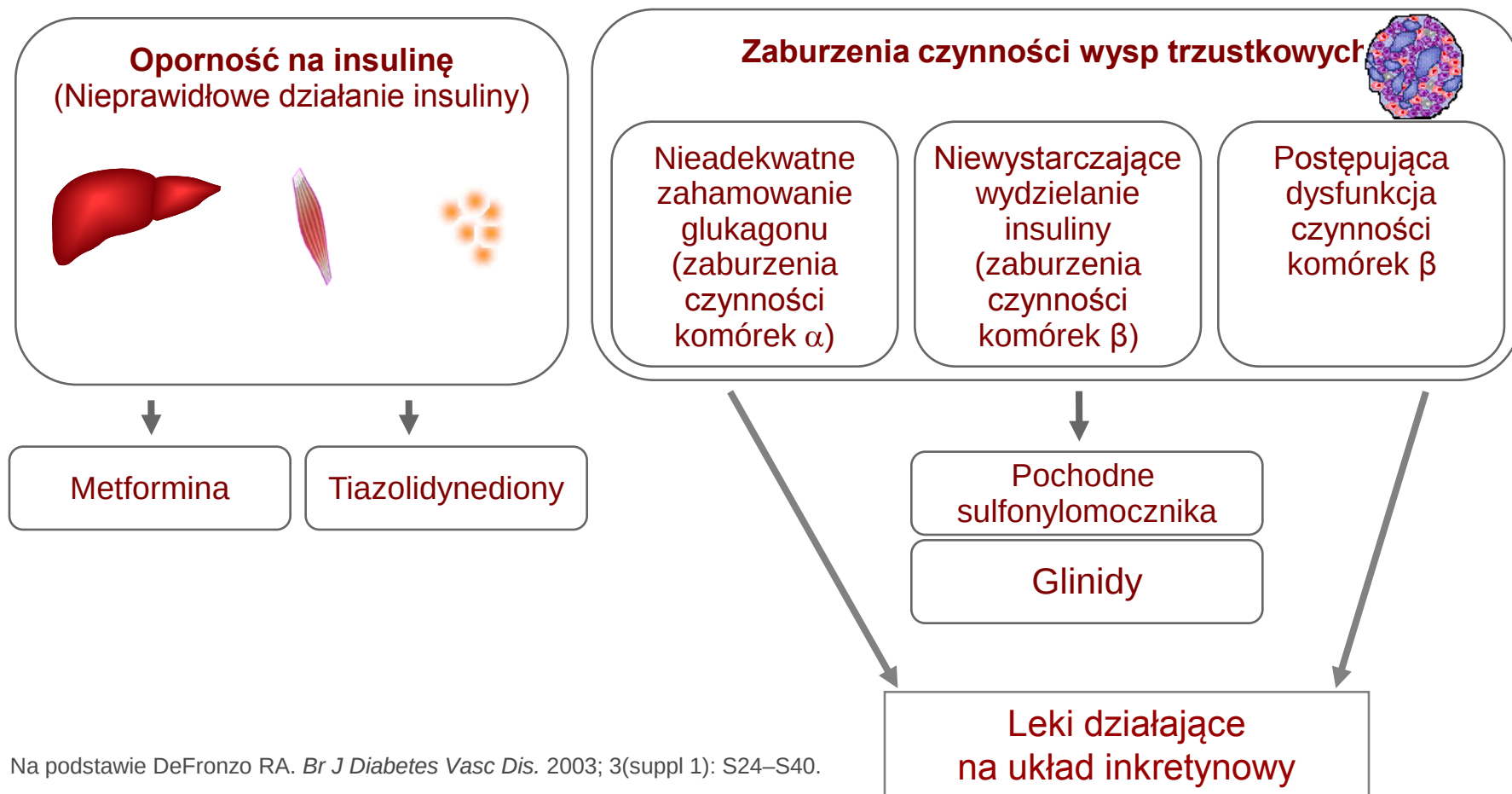
Wyraźne dolegliwości
gastryczne

Częstsze hipoglikemie

Pojedynczy cel: GLP-1

Nieznany efekt przedawkowania

Leczenie cukrzycy typu 2 lekami doustnymi

De Fronzo

(Banting Lecture, San Francisco 2008)

**Leki 1-go rzutu to działające
na pierwotny czynnik patogenetyczny:**

Metformina

Glitazony

Inkretyny

PODSUMOWANIE

- **Konieczna jest prewencja cukrzycy**
- **Ważne jest wczesne rozpoznanie cukrzycy**
- **Cukrzyca powinna być leczona intensywnie zwłaszcza we wczesnym okresie choroby**